

Jacob, Lope, Lesage, care au scris pentru "scena mică", dar atât de expresivă, a păpușilor. Teatrul de păpuși pentru copii e o invenție relativ recentă. Inițial era vorba de un teatru pentru adulți. Firește, nu vreau să le reproșez dramaturgilor că nu vin la "Tândărică". Viețuim într-o lume pragmatică și atunci trebuie să existe o motivație materială, chiar și în creație.

Să încercăm să ne retragem din aria omniprezentului pragmatism. Ce vă iluminează existența, ce visuri, ce satisfacții aveți?

Visurile nu contează. Am trecut și de vârsta iluziilor. Sigur, îmi fac și acum iluzii, dar ele sunt, ca să spun așa, mai la obiect. Sunt iluzii mai "specializate". Îmi doresc să îmi păstrez bucuria de a lucra. Când n-o să-mi rămână decât pragmatismul,

atunci o să lucrez prost. Sigur, aș prefera să am existența asigurată și să mă bucur în voie de meseria mea fără să cunosc probleme materiale. Satisfacțiile mele sunt legate de reacțiile publicului. Copiii nu-și truchează emoțiile, nu au prejudecăți, nu te pizmuesc. O sală plină de colegi e altfel. Când, după o premieră, îi vezi pe unii colegi triști, înseamnă că e bine. Dacă nu ești ambițios, dacă nu te "superi" când altuia i-a ieșit ceva bine și nu te încrâncenezi să faci mai bine, nu ai cum să evoluezi. Trebuie să fii pizmas în meseria asta. Ne spunea profesorul nostru, David Esrig: "În regie poți să fii ori martir, ori escroc". Aplauze obține și un lucru bine făcut, și o montare neinspirată. Bucuria oamenilor o poți stămi și cu muncă multă, și cu mai puțină. Ceea ce are cu adevărat importanță în artă este ceva care ne scapă, e o sclipire a fanteziei, un crâmpel de gând neliniștitor, iar satisfacția vine atunci când publicul răspunde, e viu, necomplent, atent, generos. Caut bucuria oamenilor. Sunetul aplauzelor e de fapt ca o bătaie din aripi – te ajută să te înalți puțin, să plutești înaintea de a te reazeza pe pământ.

Adina Bardaș

Sc colocvii

Viitorul traducerilor din dramaturgie

La Iași au avut loc în toamnă lucrările întâlnirii "Tineri traducători", acțiune inițiată și organizată de Serviciul Cultural de pe lângă Ambasada Franței la București, pentru studenții români. Obiectivul central al întâlnirilor – ele sunt concepute periodic, pe diferite genuri literare și au loc în diverse centre universitare – este formarea de (tineri) traducători, apți să selecteze titluri de referință din cultura franceză și să ofere traduceri adecvate.

Iașul a găzduit secțiunea "Traduceri din dramaturgie". S-a procedat la analiza textului lui Samuel Beckett **Ultima bandă**. S-a lucrat pe grupuri de studenți, asistați de profesori de la Iași, Suceava, Botoșani, Craiova. Am participat ca reprezentant al Ministerului Culturii, dar și ca traducător de texte dramatice.

S-au analizat "didascalii" (indicațiile din paranteze ale autorului). S-au căutat cu asiduitate în "Petit Robert" sau alte dicționare (inclusiv de sinonime) nuanțe,

echivalențe...

Întâlnirea cu spectacolul omonim, realizat la Teatrul Național din Iași de regizorul Ovidiu Lazăr și interpretat de Constantin Popa, a animat dezbaterile, dată fiind distanța sesizată între textul de autor și textul de regie. Taieturile din piesă, existența unor imagini paralingvistice, suprapunându-se replicilor sau înlocuindu-le, au suscitât vii dispute, întrebări, au condus la clarificări.

Dinspre partea franceză s-a replicat că, în Franța, regizorul este mult mai fidel textului. Noi am încercat să demonstrăm că receptarea, la sfârșit de secol XX – când spectatorul este și telespectator, fiind evident marcat de vizual și de ritmul mai accelerat al percepției –, este diferită față de, spre exemplu, secolul XIX. Un regizor care montează astăzi un text clasic – integral – realizează, poate, un spectacol-document, dar afișul nu se poate susține cu spectacole de trei sau patru ore.

Cultura regizorului este determinantă,

atât pentru selecția repertoriului, cât și pentru lucrul pe text: a ști dacă și cât sau ce să elimini, a lucra cu autorul – respectiv, cu traducătorul – pentru variante, pentru oralitatea replicii, pentru o sporită rigoare a condiției personajului, așa cum reiese ea la nivelul replicii și al didascalilor, pot fi atribute ale unei montări de valoare.

În cazul textului beckettian, s-a analizat și comparat traducerea jucată – semnată de prof. univ. Anca Rusu de la Universitatea din Iași – cu traducerea lui Alexandru Baci, din 1969, editată de revista "Secolul 20", reieșind clar modernitatea, calitatea literar-scenică superioară a variantei alese acum.

Întâlnirea a dat ocazia studenților, dar și celorlalți traducători, mai experimentați, să se confrunte cu un gen literar de mare dificultate și care are legi întemeiate rigoare, textul dramatic nefiind scris (doar) pentru lectură.

Oana Popescu